

360,-

3299

WIKARYUSZE

Katedry Włocławskiej

(Collegium Vicariorum).

Z akt kapituły włocławskiej

zebrał i spisał

Ks. Stanisław Chodyński.

WŁOCŁAWEK
Drukarnia Dyecezalna

—
1912

kwartalnymi po 5^{1/2}, bo tych terminów trzymała się zawsze kapituła i ich kolegium. Dzierżawa jednak zmieniła się nieco. Od r. 1568 biorą po złp. 20, w r. 1588 zł. 14, a od r. 1606 po zł. 40. Nieco później podnoszą dzierżawę do 50 złp. i w tej cenie trzyma je Łazarz piekarz kapitulny w 1616 r. i dalej. Odmieniają też warunki dzierżawy w r. 1621, obowiązując dzierżawcę Michała Świądrzyk, aby im dostawiał ryb, płacił dwoma ratami (na św. Jan i Nowy Rok), pilnował drzew i granic z ich kopcami; cena 50 zł. rocznie. W następnym roku dzierżawił je wikaryusz Wawrz. Grabiński. Ale w r. 1655 dzierżawa nagle spada, niewiadomo z jakiej przyczyny, i biorą tylko 20 zł.; w r. 1659 zł. 24; 1660 r. zł. 30; 1661 i 1662 po zł. 40; r. 1664 dzierżawi rybak Okonek za zł. 30; 1672 Jan Kut Domżałowicz za tyleż, 1673 ze 18 zł.; 1675 f. 20; 1676 za zł. 30; potem kilka lat wcale jeziora nie wydzierżawiali, tylko łąkę za 2 lub 3 zł., dopiero 1682 samą łąkę za zł. 8, a jezioro oddają Pęczalskiemu staroście włocł. z warunkiem, że połowę ryb złowionych, większych i mniejszych, do ich kolegium odstawić będzie. R. 1689 jezioro i łąkę dzierżawi Grzegorz Lubański za 10 zł.; 1693 Michał Idzik za 36 zł. Od roku 1694 znowu za 40 zł. idzie jezioro z łąką w dzierżawę i za tyleż do r. 1698, w którym jezioro i łąkę bierze kan. **Magnuski** za zł. 36, w następnym zaś roku dzierżawi wikaryusz Janowski za tyleż, ale rybak jego ma wikaryuszom sprzedawać ryby przed innymi żądającymi. W czasie drugiej wojny szwedzkiej, 1703—1705 włącznie, jezioro i łąka nie dawały dochodu. Otąd też o jeziorze nie ma wzmianki aż do r. 1723, w którym dzierżawi je wikaryusz Zawałowicz za zł. 30 i potem rybacy za taką cenę; łąkę zaś już od jakiegoś czasu brali wikaryusze dla siebie kolejno, według starszeństwa, jak o tem wzmiankę znajduję dopiero pod r. 1729. W r. 1757 z jeziora dzierżawa zł. 40, a 1760

Gdy w r. 1865 rząd zabrał własność kościelną, wikaryusze otrzymali w kolegium po dwa pokoje małe, bo resztę tego ich domu zajęto dla czterech kanoników płatnych, dla organisty, zakrystyanów i dziadów do posługi katedry używanych.

Mieli wikaryusze i spichrz nad Wisłą, który od Jarelewskich nabył kan. Aleksander Magnuski i nanowo odbudowany, wikaryuszom ofiarował. W posiadanie spichrza tego urzędownie przez magistrat miasta wprowadzeni zostali w czwartek dnia 23. IX. 1688 r.

Z niego w r. 1782 mieli dzierżawy zł. 264 i narzekają że mało, bo w tym roku mała woda na Wiśle i daleko do niej zboże nosić było trzeba. W r. 1785 Antoni Wodziński podstoli brzeski dawał z niego zł. 396, a po nim Piniński cześnik wendeński za 600 zł., w r. 1790 Przyłubski wojski bydgoski za 594 zł.

Z rachunków widzę, że aż po rok 1820 brali dzierżawę ze spichrza tego w różnej, ale daleko niższej sumie, czasem z lat kilku ją kładą i potem więcej nie znajdują. Zwykła dzierżawa roczna wynosiła wtedy złp. 20; w latach 1802—15 dawała złp. 100—120 nawet. W r. 1820 zapisano zł. 40. Spichrz ten wydzierżawiali na skład zboża obywatelom i kupcom, lub magistratowi na składy rzeczy publicznych.

VII. Beneficya wikaryuszom inkorporowane.

1. Parafia ś. Jana Chrzciciela w Włocławku.

Dzieje miejscowe mało nam przekazały dokumentów i wiadomości o początku kościoła ś. Jana Chrzciciela. Pierwotnie posiadał oddzielnego kapłana na stanowisku proboszcza. D. 19. IX. 1267 wspomniany *Jan Sikula*,

Z kasy królestwa za cło wodne w Nieszawie zł. 9,960; kompetencya za wieś Szpital pod Inowrocławiem zł. 912 gr. 12; kompetencya za wieś Czerniewiczki pod m. Kowalem zł. 463. Z dzierżawy spichrza w Włocławku zł. 300. Dzierżawa z placu i domu na ulicy Łęskiej zł. 300. Dzierżawa z placu i domu na ulicy Cyganka zł. 144. Czynnosc z dwóch domów w temże mieście zł. 33. Od kapituły część kompetencyi za solectwo w Stolcembergu (pod Gdańskiem) zł. 240. Od tejże kapituły za prace w chórze (pro rectoris, servituris etc.) i msze konwenckie zł. 360. Za mszę *Humiliavit* z fundacyi kan. Trzebuchowskiego zł. 160. Za wotywę *de Cruce* z fund. kan. **Magnuskiego** zł. 83. Za dziesięcinę z folwarku Walewskie zł. 12. Za aniwersarze z kapitułą śpiewane zł. 676. Procent od zł. 6200 z synagogi w Brześciu zł. 90. ¹⁾ Procent od 1,000 zł. z synagogi w Kowalu zł. 50. Od takiejże sumy na synagodze w Dobrzyniu zł. 50. Procent od zł. 4,800 w banku złożonych zł. 192. Procent od 1,200 zł. na wsi Więclawice złotych 60. Za pięć mszy za duszę kan. Tempie zł. 30. Za dziesięciny z wsi Krukowa zł. 240, z wsi Szatki, Łopatki i Kępka zł. 30, z wsi Kaliska zł. 12, z wsi Siutkowo, Lubień, Skrzawy, Strzelce, Smogorzewo i Zbrachlin, razem zł. 1634 gr. 11. Dziesięciny w ziarnie żyta korcy $82\frac{1}{2}$, (w r. 1840 sprzedane po zł. 6 korzec, wypadło zł. 495). Za aniwersarze, których fundusze zapisane są na dobrach Nieszczewy, Gosławice, Łanięta, Kamionna, Paniewo, Szczkowo, Kruszynek, Wierzbinek, Wilkowiczki i msze czytane dnia 2 marca, zł. 285 gr. 24. Za śpiewanie Pasyi w wielkim tygodniu, prae-

¹⁾ Suma złp. 6,200 składała się z kilku fundacyi. Żydzi brzescy, wymawiając się ubóstwem, wiele lat procentów nie płacili. Wikaryusze d. 22. II. 1753 r. aktem w Brześciu urzędowo spisany, zaległości im darowali i zmniejszyli procenty tylko do złp, 90, które nadal mocą tej ugody, co rok kachał brzeski rzetelnie płacić się zobowiązał.